

Statens vegvesen

Norskog Norsk Skogbruksforening

Behandlende enhet:
Trafikant og kjøretøy

Saksbehandler/telefon:
Tonje Marie Mauseth /
24019968

Vår referanse:
21/82183-21

Deres referanse:

Vår dato:
06.02.2023

Informasjon til bransjen om registrering, klassifisering og kontroll av traktortilhengere etter unntaket i bruksforskriften § 2-2 første ledd bokstav h

Statens vegvesen har jobbet med å klargjøre regelverket rundt traktortilhengere. Målet er å sikre en lik praksis for godkjenning og registrering av disse. I januar 2022 innførte vi et unntak fra registreringsplikten for noen tilhengere, jf. forskrift 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy (bruksforskriften) § 2-2 første ledd bokstav h. Formålet med unntaket var å rydde opp i uklarheter i regelverket, og finne en løsning for kjøretøyeierne som ikke hadde vært klar over registreringsplikten, og nå ikke hadde tilstrekkelig dokumentasjon til å få tilhengerne sine registrert.

Dere får dette brevet fordi dere driver virksomhet innenfor landbruket, og kan ha nytte av informasjon om tilhengere til traktor. I dette brevet vil vi gi informasjon om hvilke tilhengere som faller inn under unntaket i bokstav h og om skillet mellom tilhengere og andre vogner som festes bak en traktor. Vi vil her ta for oss noen typetilfeller som det har vært stor tvil rundt.

Kort om forskriftsendringen

Bruksforskriften § 2-2 første ledd:

«1) Motorvogn og tilhenger til motorvogn er registreringspliktig med følgende unntak: [...]

h. Tilhenger til registreringspliktig traktor eller motorredskap når tilhengeren er kjøpt ny før 1. januar 2022, og ikke er registrert før 1. januar 2022.»

Postadresse
Statens vegvesen
Trafikant og kjøretøy
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Doktor Hansteins gate 9
3044 DRAMMEN

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Hovedregelen er at alt som klassifiseres som tilhenger til traktor er registreringspliktig. Forskriftsendringen fritar traktortilhengerne kjøpt nye før 2022 og som ikke har blitt registrert før 2022 fra registreringsplikten. Endringen påvirker ikke de traktortilhengerne som allerede var registrert før 2022.

Tilhenger til registreringspliktig traktor eller motorredskap er fra før unntatt fra registreringsplikten hvis tilhengeren bare brukes utenfor offentlig vei, jf. bruksforskriften § 2-2 første ledd bokstav e. For disse er det ingen endringer.

«Kjøpt ny»

Det som er avgjørende er når tilhengeren ble kjøpt ny fra forhandler av den som har planer om å bruke tilhengeren. Det er tidspunktet for første gang tilhengeren blir kjøpt som har betydning.

For eksempel vil en uregistrert *brukt* tømmerhenger fra 2015 som blir solgt igjen i januar 2022 omfattes av unntaket fra registreringsplikten. Brukkjøp fra eier en til to utløser ikke registreringsplikt.

Det er opp til eier av kjøretøyet å dokumentere kjøpstidspunktet, for å vise at deres tilhenger er kjøpt ny før 2022, og derfor faller inn under unntaket fra registreringsplikten. Vi oppfordrer derfor om at dokumentasjon blir tatt vare på, og følger tilhengere som er fritatt fra registreringsplikten hvis de blir solgt videre. Dette kan for eksempel være kjøpekontrakt, regnskapsbilag, kvittering ol. som viser kjøpsdato.

For selvbygde tilhengere blir det avgjørende når de ble tatt i bruk.

Hva er en tilhenger? Klassifisering som R eller S

Det er bare vognene som klassifiseres som R (tilhenger) som er registreringspliktige. De vognene som festes bak en traktor, men klassifiseres som S (utskiftbar trukket maskin) er ikke registreringspliktige. Her har det tidligere vært mye usikkerhet og ulike tolkninger. Med dette brevet er hensikten å gjøre regelverket klart nok til at det er mulig å håndheve det.

Utgangspunktet er at det er produsenten som skal klassifisere innretningene, men etter dialog med bransjen, får vi inntrykk av at dette ikke alltid skjer. Vi ser derfor behov for å se på detaljene ved klassifiseringene, for å si noe om hvordan vi skal forholde oss til disse når vi møter dem på veien.

Definisjonene av tilhenger og utskiftbar trukket maskin finner vi i forordning (EU) nr. 167/2013 artikkel 3. nr. 9 og 10:

«9) «tilhenger» ethvert jordbruks- og skogbrukskjøretøy som hovedsakelig er beregnet på å trekkes av en traktor og hovedsakelig er beregnet på å transportere last eller behandle materialer, og der forholdet mellom kjøretøyets største teknisk tillatte totalmasse og dets egenvekt er minst 3,0,

10) «utskiftbar trukket maskin» ethvert jordbruks- og skogbrukskjøretøy som er konstruert for å trekkes av en traktor og endrer traktorens funksjon eller tilfører den en ny funksjon, omfatter et fast redskap eller er konstruert for å behandle materialer, som kan omfatte en lasteplattform som er konstruert og oppbygd for å gi plass til eventuelt verktøy og innretninger som er nødvendige for å utføre arbeidet, og for midlertidig oppbevaring av

eventuelle materialer som produseres eller er nødvendige under arbeidet, og der forholdet mellom kjøretøyets største teknisk tillatte totalmasse og dets egenvekt er mindre enn 3,0»

Hvis kjøretøyet er tatt i bruk etter 1. juli 2005, men før 1. september 2016, gjelder kjøretøyforskriften som implementerer direktiv 2003/37/EF. Her finner vi definisjonene i kjøretøyforskriften § 2-4 nr. 2 og 3.

Som det følger av definisjonene over, vil en innretning klassifiseres som en tilhenger (klasse R) både der forholdet mellom kjøretøyets største teknisk tillatte totalmasse og dets egenvekt er minst 3,0, og i tilfeller hvor innretningen hovedsakelig er beregnet til transport av last. De klareste tilfellene av dette er klassiske hengere som kun inneholder et fraktelelement.

Når det gjelder utskiftbar trukket maskin (klasse S) er de klareste tilfellene de innretningene som overhodet ikke inneholder noe fraktelelement, som rundballpresser og gressklippere.

Det er mest utfordrende når vi befinner oss i grensdragningen mellom S og R – der innretningen har et fraktelelement, men muligens også kan sies å behandle materialer. Her må det foretas en vurdering i to trinn. For det første må det vurderes om vektforholdet er under eller over/lik 3. Hvis vektforholdet blir under 3, må man deretter vurdere om innretningen endrer traktorens funksjon eller tilfører den en ny funksjon, omfatter et fast redskap eller er konstruert for å behandle materialer.

Eksempel på utregning:

En gjødselsvogn har en totalvekt på 12.500 og egenvekt på 3.620 kg.

$$12500/3620=3,45$$

Dette vil si at «forholdet mellom kjøretøyets største teknisk tillatte totalmasse og dets egenvekt er minst 3,0», og denne skal derfor klassifiseres som R uavhengig av hvordan den er utformet.

Flere vogner som i stor grad behandler materialer faller inn under R - tilhenger på grunn av forholdstallet. Disse har i liten grad blitt registrert tidligere, men vi jobber for å nå ut til bransjen med informasjon, sånn at vi kan håndheve bestemmelsene etter sin ordlyd.

Både egenvekt og totalvekt fastsettes av akselvekt pluss vekt på trekkøye.

R og S – nærmere om tvilstilfellene

I noen tilfeller, hvor forholdstallet er under 3, har det vært vanskelig å fastslå om en innretning tilfører traktoren en ny funksjon eller er konstruert for å behandle materialer, eller det er klart at den behandler materialer, men den har også et fremtredende fraktelelement. Ettersom vi i Norge har knyttet spørsmålet om registreringsplikt til klassifiseringen, er det nødvendig at disse reglene er tydelige. Vi ser derfor et behov for å gi noen retningslinjer for noen av tvilstilfellene.

Tømmervogn

En tømmervogn vil i de aller fleste tilfeller hovedsakelig brukes til frakt av tømmer. En påmontert klo som kan brukes til å laste tømmer vil ikke endre dette. Tømmervogner skal derfor klassifiseres som R. Dette gjelder både når tømmervogna brukes med og uten last.

Avlesservogner

En avlesservogn er beregnet til frakt av materialer, i tillegg til at vognen har en avlesser-elevator som

gjør at hengeren er selvtømmende. Spørsmålet blir om denne selvtømmende funksjonen anses som å «behandle materialer».

Funksjonen til avlesservognen kan sammenliknes med tømmervognen, da den hovedsakelig leses av materialer uten å bearbeide eller omforme materialet på noen måte.

Ettersom avlesservogn etter vår vurdering ikke «behandler materialer», vil den klassifiseres som en R, uavhengig av vektforholdet.

Lessevogner

En lessevogn er en vogn som har funksjoner for å laste inn og noen ganger kutte gress. Den har stor lastekapasitet, og vil trolig klassifiseres som R ut fra forholdstallet. Dens lastekapasitet er uansett et veldig fremtredende element, og mens man kan argumentere for at det å kutte gress er å «behandle materialer», ligner den ellers veldig på en vanlig tilhenger, og vi mener derfor at det er fraktelementene ved vognene som er mest fremtredende. Disse skal derfor klassifiseres som R.

Gjødselspredervogner

Gjødselspredervogner finnes i ulike varianter.

Et naturlig skille går mellom de som er beregnet for fast husdyrgjødsel og innretninger som er laget for flytende gjødsel, granulater eller pulver.

Gjødselspredere som brukes for fast husdyrgjødsel har ofte et belte i bunnen, som frakter gjødselen bakover mot roterende valser som sprer den utover. Ofte er det mulig å hekte av den delen som sprer gjødselen, og vognen vil da være lik en mer vanlig tilhenger for frakt. Konstruksjonen av denne har derfor mye til felles med en tilhenger som bare ville blitt brukt til frakt. Vi mener derfor at denne hovedsakelig er beregnet på å transportere last eller behandle materialer, og skal klassifiseres som R.

De andre typene av gjødselspredere vil ofte komme i form av en tank og har en spredningsfunksjon som fordeler gjødsel fra tanken ut over bakken, og brukes til flytende husdyrgjødsel eller kunstgjødsel. Noen har også en vakuumsfunksjon, og brukes til å suge opp vann og grus, eller til tømning av septiktanker. En slik innretning er også mulig å bruke for frakt, men den bærer et større preg av å «behandle materialer» enn den andre typen gjødselspredere. Den vil i større grad gi traktoren en ny funksjon som skiller seg fra andre typer vogner i funksjon og utforming. Vi mener derfor at denne skal klassifiseres som S, så lenge vektforholdet er under 3.

Kalkspredervogner

Kalkspredervogner har flere likhetstrekk med en gjødselspredervogn for kunstgjødselgranulat, og brukes til å spre kalk utover åkeren. Med mindre forholdstallet tilsier at denne skal være R, mener vi at den skal klassifiseres som S.

R og S - hovedregelen oppsummert

For å avgjøre om en innretning skal klassifiseres som R eller S må man først se på forholdstallet. Hvis dette er 3 eller mer vil den være R. Hvis forholdstallet er under 3, må det vurderes om vognen har transport som hovedformål. Det vil si at noen vogner som det kan argumenteres for at i stor grad behandler materialer vil kunne klassifiseres som tilhengere på grunn av vektforholdet.

Vogner med bredde over 2,55 meter

Hovedregelen er at kjøretøy med bredde over 2,55 ikke skal brukes langs offentlig vei, jf. bruksforskriften § 5-4 nr. 5 bokstav a. Bruksforskriften § 5-5 sjettede ledd gir et unntak for landbruksmaskiner:

«Landbruksmaskin med bredde inntil 3,50 m tillates kjørt på offentlig veg innenfor en radius på 50 km målt i luftlinje fra der foretaket som eier, leaser eller leier kjøretøyet er hjemmehørende

Kjøring er kun tillatt som ledd i vanlig bruk av landbruksmaskinen. Med vanlig bruk menes nødvendig kjøring til, fra, mellom jordbruksarealer, til og fra verksted, til og fra kjøp eller salgssted e.l. Dette gjelder også når kjøringen skjer som ledd i landbruksentreprenørvirksomhet».

For at dette unntaket skal gjelde, må innretningen være en «landbruksmaskin». Både innretninger som klassifiseres som R og som S kan falle inn under bestemmelsen. Det avgjørende vil være om den er en form for maskin eller redskap og at den er knyttet til landbruk. Selv om en vogn transporterer med seg gods som ledd i utførelsen av sin funksjon, vil de kunne falle inn under unntaket.

Tilhengere som kun er utformet for transport av gods, vil ikke regnes som «landbruksmaskin» etter forskrift om bruk av kjøretøy, og kan dermed ikke være bredere enn 2,55 m om den skal kjøres på offentlig vei. Dette vil stride mot en naturlig ordlydsforståelse.

Kjøring etter dette unntaket er kun tillatt «som ledd i vanlig bruk av landbruksmaskinen. Med vanlig bruk menes nødvendig kjøring til, fra, mellom jordbruksarealer, til og fra verksted, til og fra kjøp eller salgssted e.l. Dette gjelder også når kjøringen skjer som ledd i landbruksentreprenørvirksomhet», jf. bruksforskriften § 5-5 sjettede ledd andre til fjerde setning.

Hva som kan regnes som en naturlig del av moderne landbruksdrift når det gjelder forflytning og kjøring med landbruksmaskiner langs vei vil variere sterkt fra område til område, etter hva som produseres og hvor store avstander det er mellom hvert jordstykke.

Dette betyr at for eksempel noen gjødselsvogner som på grunn av forholdstallet er «tilhenger», også kan ha bredde over 2,55 meter så lenge de brukes på en måte som faller inn under dette unntaket. Dette er fordi de har et tydelig maskinpreg. Det finnes heller ingen krav til bredde for tilhengere til traktor (R) som enkeltgodkjennes eller nasjonalt typegodkjennes i Norge. For EU-typegodkjenning etter forordning (EU) nr. 167/2013 er det bestemt at tilhengere ikke kan ha bredde over 2,55 meter. Tilhengere som enkeltgodkjennes i Norge godkjennes etter kjøretøyforskriften, jf. traktorforskriften § 10 tredje ledd. Kjøretøyforskriften har ingen breddebegrensning i sine bestemmelser, og det er ingen breddebegrensning i det EU-regelverket som kjøretøyforskriften baserer seg på, direktiv 2003/37/EF.

Godkjente, registreringspliktige gjødselsvogner kan registreres på hvite kjennemerker selv om de er over 2,55 meter. De kan likevel bare brukes så lenge vilkårene i bruksforskriften § 5-5 sjettede ledd er oppfylt.

En tømmerhengere har derimot frakt som hovedformål, og de går derfor ikke under begrepet «landbruksmaskin». Dette gjelder selv om tømmerhengeren har en kran. Bestemmelsen åpner derfor ikke for å bruke tømmerhengere med bredde over 2,55 meter langs offentlig vei.

Statens vegvesen Kjøretøy
Med hilsen

Tonje Sundland Mogensen
kontorsjef

Tonje Marie Mauseth

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Likelydende brev sendt til
BILIMPORTØRENES LANDSFORENING, Økernveien 99, 0579 OSLO
Bonde og småbrukarlaget, Akersgata 41, 0158 OSLO
Borg Maskin AS, Spydevold Vestre, 1730 ISE
CF Maskin Follo, Postboks 274, 1541
FELLESKJØPET AGRI SA, Postboks 469 Sentrum, 0105 OSLO
Foss Eik,
MØRK MASKIN AS, Knapstadveien 2, 1823 KNAPSTAD
NELLEMANN MACHINERY AS, Kjeller vest 6, 2007 KJELLER
Norges Bilbransjeforbund, Postboks 5486 Majorstuen, 0305 OSLO
NORGES BONDELAG, Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO
Norges Skogeierforbund,
Norsk Industri – Påbyggergruppen, Postboks 7072 Majorstuen, 0306 OSLO
NORSK LANDBRUKSRÅDGIVING, Osloveien 1, 1433 ÅS
Norsk Landbrukssamvirke,
Norsk ved,
Norskog Norsk Skogbruksforening,
ORKEL DIREKTE AS, Johan Gjønnes' veg 25, 7320 FANNREM
TRAKTOR- OG LANDBRUKSMASKIN- IMPORTØRENES FORENING, Pb 2900 Solli, 0230 OSLO